

Forslag til endringer i NSF's turneringer

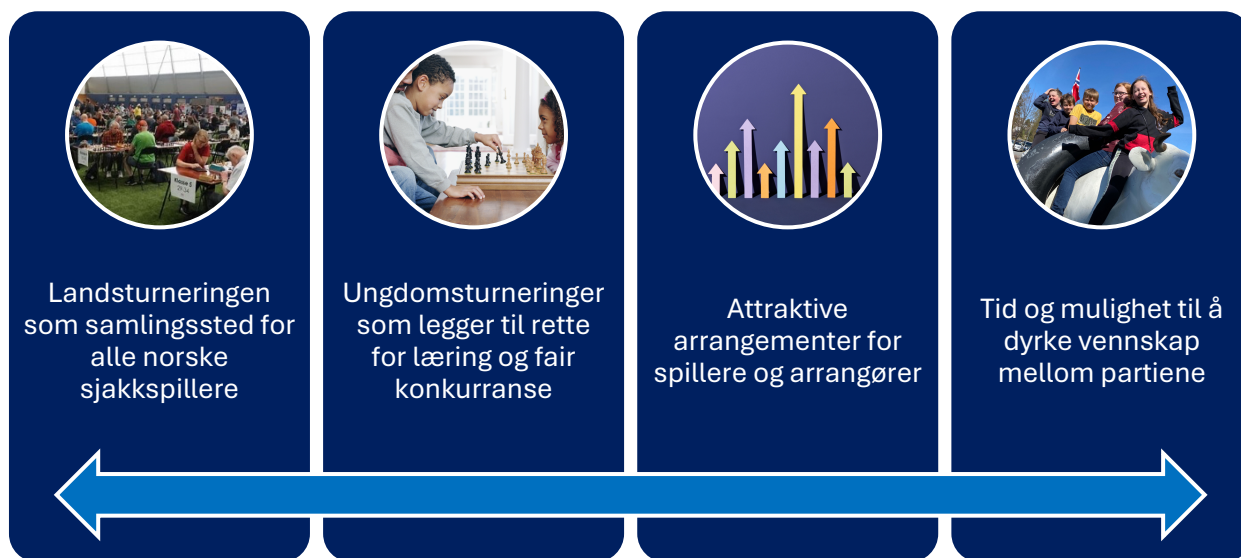
Innledning

Kongressen 2025 utnevnte et utvalg som skal vurdere endringer i NSF's turneringer og komme tilbake til kongressen 2026 for vedtak. Utvalget har bestått av Livia Lindstad (Nordstrand/sentralstyret), Tien Duc Nguyen (Rustad/sentralstyret), Ole Valaker (Søråshøgda), Kristian Trygstad (1911) og Helge Nordahl (Dragen). Tor Wetle Hoem (Molde) har måttet trekke seg fra utvalget.

Mandatet til utvalget har vært som følger:

“Utvalget bes ta stilling til foreslåtte endringer og eventuelle andre mulige endringer i NSF's turneringsreglement, relevante særreglementer og uttaksreglementet for barn og ungdom. Utvalget bes om å rapportere arbeidet løpende til Sentralstyret og legge frem forslag til endringer for kongressen 2026. Forslag til mindre endringer kan legges frem til og vedtas av Sentralstyret dersom de ligger under Sentralstyrets myndighet.» - referat fra NSF's kongress 2025

Utvalget har gått ut fra dette målbildet for ungdomsturneringer:

Dette har gitt utgangspunkt til en gode diskusjoner i utvalget der en lang rekke forslag er gjennomgått. Gjennom året har vi hatt møter ca hver tredje uke og utarbeidet forslag mellom møtene.

Vi har tatt for oss NSF's Norgesmesterskap med aldersbestemte klasser (Landsturneringen, NM for ungdom, NM for kvinner og jenter, NM for barne- og ungdomsskolelag, og NM for barne- og Ungdomslag), samt BGP/UGP og to gjennomgående temaer; uttak og liveoverføringer.

En foreløpig versjon av dette dokumentet ble sendt på høring til NSF's kretser, klubber og medlemmer med høringsfrist 23. april 2026. Det kom inn 6 høringsuttalelser fra klubber og 5 fra enkeltmedlemmer. I tillegg ble det avholdt et åpent medlemsmøte som ble referatført. Alle høringsinnspill er tatt med som vedlegg til dette dokumentet og relevante deler er kommentert underveis.

I denne rapporten gjennomgås de viktigste av våre forslag. I tillegg legger vi som vedlegg mer detaljerte forslag til regelverk. Dette vil måtte vedtas av sentralstyret i etterkant av kongressen men vil fungere som illustrasjoner for kongressen og hjelpe sentralstyrets videre arbeid.

Forslag til vedtak

1. Kongressen vedtar å be Sentralstyret om å gjøre følgende endringer i reglementer for NSF's nasjonale turneringer og uttak til internasjonale turneringer:
  - a. Reglementet for NM for ungdom justeres til å inneholde klasser hvor spillere kan delta til og med det året de fyller hhv. 11 og 12 år i det året turneringen avholdes.
  - b. Klasse kadett tas inn som klasse i reglement for Landsturneringen.
  - c. Det innføres ratinggrenser for alle klasser i EM og VM for ungdom og juniorer der NSF deltar fast. Spillere som har vært over denne ratinggrensen siste 12 måneder før uttaket skal anses som sportslig kvalifisert og uttas av NSF. I tillegg skal regjerende norgesmestere uttas. Det kan fastsettes tilleggsbetingelser i form av aktivitetskrav, FIDE-nasjonalitet og medlemskap.
  - d. Liveoverføring av partier skal ikke tillates i klasser der aldersgrensen oppover er 16 år eller lavere. Alle spillere under 18 år bør ha rett til å reservere seg mot liveoverføring av partier.
2. Kongressen vedtar at NSF's turneringsreglement endres på følgende punkter:
  - a. I §10 fjernes alle henvisninger til aldersklasser og punktum settes etter "I tillegg kan inndeling skje etter alder.»
  - b. Det legges til en ny §14: «Liveoverføring av partier skal ikke tillates i klasser der aldersgrensen er 16 år eller lavere. Alle spillere under 18 år bør ha rett til å

reservere seg mot liveoverføring av partier dersom spilleren opplyser om reservasjon ved påmelding.»

3. Kongressen tar for øvrig denne rapporten til orientering og videresender rapporten inkludert andre endringsforslag, høringsinnspill og forslag til reglementer, til Sentralstyret for oppfølging. Sentralstyret bes ta hensyn til kommentarer som fremkommer på kongressen.

Komiteens mindretall (Nguyen) foreslår å stryke punkt 1c over

Komiteens mindretall (Valaker) foreslår følgende alternative punkt 1d: «Liveoverføring av partier skal ikke tillates i klasser der aldersgrensen oppover er 13 år eller lavere.» og punkt 2b: «Det legges til en ny §14: Liveoverføring av partier skal ikke tillates i klasser der aldersgrensen er 13 år eller lavere.»

Våre forslag

Landsturneringen

I forslaget fra Helge Nordahl til NSF's kongress 2025 lå det inne en omorganisering av de aldersbestemte klassene i Landsturneringen. Utvalget mener imidlertid at deltakerutviklingen de siste årene tyder på at klassene fungerer godt og at det vil være risikabelt å foreta større endringer nå. Deltakerantallet vil variere noe ut fra arrangørsted, men har vært i en god utvikling i senere år.

Et unntak er kadettklassen som ble avviklet av forbundsstyret i 2024 etter ca 40 år. Vi ser ikke noen særlig begrunnelse for å avvikle denne klassen. Tvert imot mener utvalget at det er ulemper med avviklingen. En førsteårs kadett er sju år yngre enn en siste års junior. Det er også potensielt stor forskjell i spillestyrke i en samlet klasse, noe som kan gjøre den mindre attraktiv for svært mange av kadettene. Økningen av deltakerantallet i de siste årene har også ført til at juniorklassen er blitt veldig stor og er ytterligere et argument for at klassen igjen kan deles. Kadettklassen spilles også i NM i lunsjakk og NM for jenter (og i 2026 i NM for barne- og ungdomslag) og det fremstår som uforståelig for spillerne at denne klassen ikke spilles i Landsturneringen.

Høringsutspillene viser også at de fleste uttalelsene går i favør av å gjeninnføre kadett. Vi merker oss at Kristiansund SK sammen med president Lasse Løviks innspill mener at aldersgruppen 13-20 år bør spille sammen. Dette underbygges med statistikk over antall deltakelser i Landsturneringen, der andelen deltagere i kadett/junior har økt i de siste to årene mens det ikke har vært egen kadettklasse.

Vi minner imidlertid om at Sentralstyret sammen med USF gjorde flere tiltak for å styrke juniorklassen fra 2024, blant annet ble det innført pengepremier og markedsføringen ble intensivert. I tillegg er norsk barne- og ungdomssjakk i fremgang, noe vi også ser av at andelen deltakere i putteklassene er høyere enn tidligere. Vi tror derfor ikke at økningen av deltakerantallet i junior skyldes sammenslåing med kadett, men snarere andre gode tiltak kombinert med godt barne- og ungdomsarbeid i klubbene.

Vi merker oss at Kristiansund SK argumenterer for viktigheten av å ha en junior B klasse med tilstrekkelig antall deltakere. Vi deler argumentasjonen og foreslår ikke å dele denne klassen. Derimot foreslår vi å endre navn på denne klassen for å understreke at klassen er for alle under 20 år som følger ratingbegrensningen og for å understreke at spillerne i denne klassen ikke er B-spillere. Vi foreslår at denne klassen får navnet Rekrutt.

NM-utvalget foreslår at kongressen vedtar å be Sentralstyret gjeninnføre klasse kadett i Landsturneringen.

NM for ungdom

Ved at USF og NSF slås sammen har NSF fått to norgesmesterskap i langsjakk for aldersbestemte klasser. Begge turneringene er suksessfulle og trekker mange deltakere. Det er imidlertid ulogisk å ha to NM hvert år i det samme. Samtidig har mange deltakere og ledere de siste årene vært misfornøyd med spilleprogrammet i NM for ungdom som gir kort tid mellom rundene, for lite søvn og tilnærmet ingen fritid. Det har vist seg å være vanskelig å organisere en langsjakkturnering over en helg der man både skal ha et spilleprogram tilpasset barn og nok runder til et rettferdig resultat. En av grunnene til det er at tenketiden hvor det gis tilleggstid pr utførte trekk gjør at det må tas høyde for svært lange partier.

Dersom NM for ungdom gjøres om til hurtigsjakk (25+10) oppnår vi flere fordeler. Det blir et klart skille mellom NM for ungdom og de aldersbestemte klassene i Landsturneringen. Videre blir det lettere å lage et spilleprogram der man hensyntar en passende balanse mellom spilling og pauser mellom rundene og man unngår blandingen av hurtigsjakk med relativt kort tid (15+10) og langsjakk i samme turnering.

NM for ungdom har imidlertid god og økende deltakelse og er en etablert og viktig turnering i norsk sjakk. Det er en turnering mange spillere vender tilbake til år etter år, og som har opparbeidet seg en tydelig profil. Det i seg selv er et argument for å være forsiktig med å gjøre større endringer. Når noe fungerer godt over tid, bør utgangspunktet være å videreføre det.

En endring av betenkningstiden kan medføre at turneringen får lavere deltakelse siden den skiller seg mindre fra BGP. Det finnes allerede mange tilbud med lavere terskel og mer fleksible rammer, som BGP-turneringer og andre helgeturneringer. Et Norgesmesterskap skal skille seg fra vanlige turneringer, og det er naturlig at det også oppleves mer krevende.

Dersom NM for ungdom skal brukes som kvalifiseringsturnering for uttak til EM og VM (med betenkningstid 90 min + 30 s) er det viktig at turneringen fortsatt inneholder en betydelig del langsjakk. Mange spillere opplever allerede at 60 min + 30 s er relativt knapp betenkningstid i langsjakk. En ytterligere reduksjon er derfor uheldig med tanke på uttak.

Av mange oppfattes langsjakk fortsatt som den viktigste disiplinen i sjakk, både nasjonalt og internasjonalt. Vi har allerede mange turneringer med mindre betenkningstid, mens tilbudet i langsjakk med lengre betenkningstid for barn er mer begrenset. Det bør derfor være et alternativ at turneringen består som i dag. FIDE har nylig innført betenkningstiden 45+30 som akseptabel tid for enkelte langsjakkturneringer. Dette kan være et godt alternativ for NM for ungdom siden det kombinerer langsjakkkrating med et noe mindre fullstappet program. Ulempen er at betenkningstiden fortsatt er for lang for å spille langsjakk fredag, slik at vi trenger hurtigsjakkrunder fredagen. Videre krever dette alternativet at turneringen kan bli godkjent i FIDEs prøveprosjekt og/eller at FIDEs endring blir gjort permanent og universell. I dag er denne betenkningstiden bare godkjent for turneringer der alle spillerne har mindre enn 1800 i rating, noe som ikke er tilfellet i NM for ungdom

Vi har derfor arbeidet med tre forslag til betenkningstid/spilleprogram:

1. Som i dag, 3 runder 15+10, fulgt av 5 runder 60+30
2. Redusert tid, 3 runder 15+10, fulgt av 5 runder 45+30 (ny FIDE-tid) – betinget av godkjennelse fra FIDE
3. Hurtigsjakk (25+10)

Høringsinnspillene som har kommet inn viser at det er delte meninger om å gjøre om NM for ungdom til hurtigsjakk. Spesielt legger vi vekt på at den store barnesjakkklubben Rustad er negative, mens OSS og Dragen er delt i sin vurdering. Kristiansand SK er som eneste klubb ensidig positive til hurtigsjakk. Dersom hurtigsjakk skal innføres burde det være en klar majoritet som går inn for dette og vi ser ikke at det er det i dag.

Samtidig merker vi oss Otto Milvangs prinsipielle bemerkning om at det er uheldig med to NM i langsjakk for barn og ungdom. Denne får også støtte fra Kristiansand SK. Vi mener at et en omgjøring til hurtigsjakk har positive sider og med fordel kan vurderes på nytt om noen år, når sammenslåingen av NSF og USF har blitt mer etablert.

Ingen høringsinnspill har vært positive til den nye FIDE-tiden 45+30. Denne må nok etableres ordentlig før den kan være aktuell for NM for Ungdom. Dersom 45+30 blir etablert som en aktuell betenkningstid bør Sentralstyret vurdere om denne kan passe for NM for Ungdom.

Vi har vurdert spilleprogrammet for turneringen med samme betenkningstid som i dag. Spilleprogrammet lørdag avviker fra NM for barne- og ungdomslag og NM for skolelag til tross for at antall runder og betenkningstid er lik. Programmet for lagturneringene starter tidligere har noe lenger pauser og fungerer etter vårt skjønn bedre kan bli en kort natt etter lang dag fredag. Vi foreslår derfor at spilleprogrammet for NM for ungdom starter på samme tidspunkt lørdag. Vi foreslår også at siste runde lørdag og søndag utsettes med et kvarter, slik at kravet om en halv times pause mellom rundene kan innfris.

Når det gjelder gruppeinndeling i NM for ungdom er gruppe 11 år fjernet fra reglementet i styremøte 17.09.2025. Begrunnelsen var at denne gruppen ikke kvalifiserer videre til nordisk mesterskap, og medfører en todeling for aldersgrensen U12 som kvalifiserer til EMU/VMU. I praksis har dette i noen år ført til at klassen velges bort til fordel for den nærmeste aldersklassen over.

Vi mener dette er uheldig da en sammenslått gruppe 11-12 år vil bli veldig stor, dekke et stort spenn i spillestyrke. Med en sammenslått gruppe vil det bli mye vanskeligere å hevde seg i toppen. Utvalget mener at det – alt annet likt – er bedre å ha flere klasser, hvor flere kan hevde seg i toppen. Vi merker oss at Rustad Sjakk og Dragen SK støtter dette, mens andre klubber ikke har tatt stilling.

NM-utvalget foreslår at kongressen vedtar å be Sentralstyret om at 11-årsklassen i NM for ungdom beholdes.

Gruppe U26 gjennom mange år vært preget av svært dårlig deltakelse. Bare unntaksvis har denne kunnet gjennomføres som egen gruppe uten å bli slått sammen med aldersgruppen under. Dette fører både til forstyrrelser for den yngre gruppen og det paradoksale at U26-mesteren i de fleste tilfeller blir slått av flere yngre spillere.

NSF er en ungdomsorganisasjon der alle under 26 år regnes som ungdomsmedlemmer og genererer ungdomsmidler av betydelig verdi for organisasjonen. Disse medlemmene må ha tilgang til relevante ungdomsarrangementer og NSF må sikre reelle og relevante tilbud til

unge under 26. Dette taler for å bevare en U26-gruppe i NM for Ungdom og andre turneringer (se under)

Etter sammenslåingen av NSF og USF har imidlertid medlemmene i aldersgruppen 19-26 år et godt tilbud i andre turneringer. For mange er tilbudet også økt nylig gjennom det populære NM for studenter. Utvalget kan ikke se at det er et krav om at gruppen U26 beholdes når det er andre aktiviteter for denne aldersgruppen.

Under høringsrunden har det kommet frem at Hell SK som arrangør av NM for Ungdom 2026 i Stjørdal utenfor Trondheim ønsker å satse spesielt på U26-klassen. Geografisk vil årets NM være egnet for en slik satsning, siden den suksessfulle studentsjakkklubben NTNUI er lokalisert i samme by. Vi foreslår at Hells gode initiativ får støtte og kan fungere som inspirasjon for fremtidige arrangører dersom det fører frem. Dersom det heller ikke i år blir nok deltakere til at U26 kan spilles som en egen gruppe bør Sentralstyret avvikle denne klassen med virkning fra 2027.

Det har også under høringsrunden kommet opp forslag om en ny klasse 8 år og yngre. Det har de siste årene vært høy deltakelse i klassen 9 år og yngre. Det var hele 118 deltakere i Oslo i 2025. Med så mange spillere møtes ofte ikke de beste i det hele tatt. Bronsevinneren i 2025 spilte mot to fra topp-10. De andre der oppe møtte 2-4 fra topp 10 i løpet av åtte runder. Da kan det bli tilfeldig med kvalitetsberegning og plasseringer, og kanskje enda mer for de som er i puljen bak. I 2024 på Hamar var det noe færre deltakere, 89, men vi ser for eksempel at 4. plassen ikke møtte *noen* i topp-10. En deling av gruppen vil også skape flere vinnere. Du får et helt sett med nye spillere på plass 1-10.

En motforestilling i utvalget har vært at vi skal være forsiktige med å øke konkurransepresset for så unge barn. I tillegg ønsker vi å følge normale sjakkregler i alle klasser, noe som kan være vanskelig i en klasse under 8 år (se under om regler). Utvalget anbefaler at Sentralstyret gjør en egen vurdering av dette punktet om det skulle være aktuelt.

Utvalget foreslår at regelen om at det skal ikke dømmes tap ved andre ulovlige trekk i klasse G (9 år og yngre) fjernes. På dette punkt er utvalget enig i Rustads høringsinnspill, hvor det er vist til at det er naturlig at deltakere i et Norgesmesterskap behersker reglene. Vi mener klubbene bør ta ansvar for at spillere har en del erfaring fra lokale turneringer før de deltar i NM for ungdom. Dette muliggjør også at yngste klasse rates.

En annen utfordring for de yngste er notering. Dersom dagens praksis med fritak for notering skal bestå bør denne reglementsfastes. Utvalget har vært i kontakt med Reglementsutvalget som kommer til å vurdere om unntak for noteringsplikt er forenelig med rating.

NM barne- og ungdomslag

NM for barne- og ungdomslag fungerer stort sett godt og kan beholdes i dagens format. 2026-utgaven var en stor turnering med over 70 lag og mer enn 300 spillere. Det er rimelig å anta at lokaliseringen i Oslo økte deltakelsen. Det var noe uheldig at turneringen ble lagt til vinterferieuke i noen fylker. For å unngå opphopning av lagturneringer i april og mai bør NM for barne- og ungdomslag arrangeres i februar eller mars. Men god koordinering av terminlisten er en forutsetning for at dette skal fungere.

Klasseinndelingen ble endret ganske kraftig i år. Yngste klasse (mikroputt) ble endret fra u9 til u11. Dette førte til kraftig øket deltakelse i denne klassen. Samtidig ble barnelagklassen (u13) kraftig redusert, her deltok bare 14 lag. En kan tenke seg at denne klassen vil bli enda mindre om turneringen holdes utenfor Oslo-området. En endring av yngre klasse til u10 ville antakelig ført til mer balansert størrelse på gruppene. Det er imidlertid ikke optimalt med veldig hyppige endringer og vi foreslår derfor å beholde yngste klasse som u11. Denne bør imidlertid få et navn (miniputt/u11) og reglement som samsvarer med andre turneringer for denne aldersgruppen.

Utvalget foreslår at regelen om at det skal ikke dømmes tap ved andre ulovlige trekk i klasse miniputt fjernes. På dette punkt er utvalget enig i Rustads høringsinnspill, hvor det er vist til at det er naturlig at deltakere i et Norgesmesterskap behersker reglene. Vi mener klubbene bør ta ansvar for at spillere har en del erfaring fra lokale turneringer før de deltar i NM for barne- og ungdomslag. Dette muliggjør også at miniputtklassen rates.

En annen utfordring for de yngste er notering. Kommentarene om dette under NM for ungdom gjelder også her.

I 2026 ble det også innført en ny gruppe kadett (u16). Dette ble en svært liten gruppe og de fleste lagene hadde klart seg helt fint i junior. Siden de beste lagene i junior og kadett med et unntak holdt omtrent samme nivå virker behovet for denne gruppen å være begrenset. Vi foreslår derfor å ikke gjøre kadettklassen permanent.

Gruppe U26 har gjennom mange år vært preget av svært dårlig deltakelse. Bare unntaksvis har denne kunnet gjennomføres som egen gruppe uten å bli slått sammen med aldersgruppen under. Dette fører både til forstyrrelser for den yngre gruppen og det paradoksale at U26-mesteren i de fleste tilfeller blir slått av flere yngre lag. Etter sammenslåingen av NSF og USF har medlemmene i aldersgruppen 19-26 år et godt tilbud i andre turneringer. Argumentene i avsnittet om NM for ungdom gjelder også for denne klassen i NM for barne- og ungdomslag.

Jente-NM

NM for jenter og kvinner har hatt økt deltagelse de siste årene og ser ut til å fungere bra. Den eneste klassen som sliter er junior. De beste juniorene spiller i eliteklassen og de få som spiller i junior kommer langt bak de beste kadettene. I NM for jenter 2026 ble juniornorgesmesteren nr 5 i den kombinerte klassen kadett/junior. Tidligere har juniornorgesmesteren kommet nesten sist i kadett/junior. Dette kan ikke være særlig gøy for juniorene og resultatlisten blir mer tilfeldig både for kadett og junior.

Vi foreslår derfor at juniorklassen legges ned i sin nåværende form. Tittelen juniornorgesmester tildeles beste spiller under 20 år i eliteklassen. For at det skal bli rimelig konkurranse om tittelen endres reglementet slik at minimum fire juniorer får spille i eliteklassen. I 2026 deltok fem spillere under 20 år i eliteklassen – tre kvalifiserte og to tatt ut av NSF. I tillegg var en spiller kvalifisert, men valgte å spille i juniorklassen.

De juniorene som ikke kommer med i eliteklassen henvises til kvinneklassen. Det burde ikke være noe problematisk. Denne klassen er ikke for stor, holder passende nivå og spillere over 16 år bør ikke ha noe problem med å passe inn sammen med de voksne, og omvendt.

I høringsrunden argumenterer Otto Milvang for at juniornorgesmestertittelen ikke bør kåres i en kombinert gruppe pga tilfeldigheter et stykke ned på listen i en sveitserturnering. Dette er imidlertid også en minst like stor svakhet med dagens system. De siste fire årene har juniornorgesmesteren vært hhv nr 6, 2, 6 og 5 i kombinert kadett/junior-gruppe . Beste junior i eliteklassen har vært nr 7, 3, 4 og 4.

Rustad argumenterer for at eliteklassen bør være forbeholdt de beste spillerne. Dette er imidlertid et teoretisk problem. De siste fire årene har det deltatt henholdsvis 5,3,3 og 5 jenter som holder junioralder eller lavere i eliteklassen. 4 av årets deltakere vil holde junioralder i minst 3 år til. Å holde av 4 plasser for juniorer vil bare enkelte år ha en marginal betydning for eliteklassen. De fleste årene vil det ikke ha betydning.

Langt viktigere er det at i disse årene har maksimalt 3 juniorer spilt i den kombinerte kadett/junior-gruppen. Vi mener at det er bedre at juniortittelen spilles mellom de fem beste juniorene enn mellom de tre dårligste.

NM for skolelag

Utvalget har diskutert NM for skolelag og mener den turneringen fungerer fint. Det er positivt å løfte fram skolesjakken, slik at turneringen bør beholdes i tillegg til NM for barne- og ungdomslag (som er rettet mot klubbene). Dette gjenspeiles i at målgruppen for de to turneringene også er litt ulik.

Den dårlige deltakelsen i årets NM ble kort drøftet på medlemsmøtet. Antagelig var en stor faktor at Bergensbanen var stengt og flyprisene mellom Oslo og Bergen var allerede lang tid i forveien veldig høye. Dette kunne hverken NSF eller arrangøren forutsi. Vi mener likevel at et mulig forbedringspunkt kan være at anbefalt KM-helg for skolelag legges noe tidligere, siden mange lag planlegger NM-turen etter KM.

Det er også uheldig at NM for skolelag de siste årene har kollidert med nordisk mesterskap for jenter. Sentralstyret bør vurdere å flytte NM for skolelag til en annen helg i samme periode eller ta initiativ til at Nordisk Sjakkforbund flytter nordisk mesterskap for jenter.

BGP/UGP

Barnas Grand Prix-systemet ble innført i 1989 og har i hovedtrekk vært uendret siden da. Vi mener at de enkelte turneringer i hovedsak fungerer godt og ønsker å beholde strukturen.

Utvalget foreslår noen mindre justeringer av BGP-reglementet, for eksempel at reglementet uttrykkelig åpner for turneringer med annen tenketid enn 15 minutter pr spiller pr parti. I dag spilles det flere turneringer med annen tenketid, noe utvalget også synes at reglene bør åpne for. Dagens nybegynnerklasser skifter navn til begynnerklasser, med mindre justeringer for å tilpasse til slik disse klassene ofte praktiseres i dag. Utvalget har videre foreslått en regel om at alle deltakere i BGP-turneringer skal ha en premie.

Utvalget antar at reguleringen av bruk av skjemaer kan tilpasses dagens digitalsystemer, men har ikke tatt inn noen uttrykkelige forslag.

Utvalget antar at det er upraktisk at Sentralstyret treffer administrative beslutninger knyttet til BGP, men mener Sentralstyret og Sjakkkontoret er nærmest til å bestemme hvor denne kompetansen skal ligge. Utvalget oppfordrer også Sentralstyret til å legge til rette for at BGP-sidene oppdateres hyppigere enn i dag.

U26-klassen har lav deltakelse og utvalget har drøftet mulighet at denne klassen tas ut, slik at den eldste klassen blir kadett (U16). Argumentene gitt i avsnittet om NM for Ungdom om U26-klasse gjelder langt på vei her også.

Høringsrunden viser imidlertid sterk støtte for å beholde en BGP-klasse over 16 år. Vi merker oss at Rustad foreslår en klasse 14-18 år, mens OSS foreslår en juniorklasse. Vi

mener at én klasse over 14 år bør være tilstrekkelig. Rustads forslag virker da rimelig, men innfører en aldersgrense på 18 år som ikke eksisterer noe annet sted i norsk sjakk. Vi mener det er en fordel å holde oss til etablerte aldersgrenser og støtter følgelig OSS' forslag om junior. Det blir da fire klasser (mikroputt, miniputt, lilleputt og junior) og det vil være naturlig å kreve at arrangøren tilbyr alle.

En viktig endring de senere årene har vært at sammenlagtpremiene til de beste kommer i form av penger/sjakkstipend. Dette har vært en motivasjon for noen av de beste spillerne og økt deres deltakelse i BGP. Samtidig er avgiftene økt og det brukes mye penger på et fåtall spillere som også har et godt turneringstilbud utenfor BGP. Vi mener derfor at denne ordningen må vurderes. Vi har drøftet tre alternativer:

1. En ny BGP-finale m/ subsidiert reise. Dette vil skape mer aktivitet, men fortsatt være et tilbud til de beste spillerne. Fordelen er at det blir et nytt arrangement, at de beste spillerne fra flere landsdeler møtes og at en kan få noe lokal oppmerksomhet rundt arrangementet. Søråshøgda SK har sagt seg villig til å arrangere en slik finale første gang. Med dagens økonomi i BGP vil man kunne subsidiere en finale med ca 50-60000 kroner. Litt avhengig av antall tilreisende spillere vil det kunne bety en reisedekning på ca 2000 kroner.
2. Sjakkstipend (som i dag). Noen sterke spillere har blitt motivert av pengepremier og premiene har antagelig økt deltakelsen fra denne gruppen. Dog er mange av disse spillerne ikke helt i målgruppen for BGP og signaleffekten av pengepremier for de yngste er diskutabel, selv om det kalles sjakkstipend.
3. Ingen større sammenlagtpremier, lavere avgifter. Dette vil bedre arrangørens økonomi og gjøre terskelsen for deltakelse noe lavere. Samtidig vil 10 kroner i redusert avgift pr spiller ikke være noe beløp som merkes veldig godt.

Utvalget har brukt mye tid på å vurdere en ny BGP-finale. Vi sliter imidlertid med å finne en god og gjennomførbar struktur for en slik finale. Det er heller ingen av høringsinnspillene som tar til ordet for en finale.

Det er delte meninger om stipendene som har vært delt ut de siste sesongene. Vi noterer oss at Kristiansund merker en positiv effekt av stipendene, mens Rustad mener høye pengepremier er unaturlig for denne gruppen barn. Utvalget konkluderer med at en løsning mellom 2 og 3 antagelig er å foretrekke, der både sammenlagtpremier og avgifter kan reduseres noe fra dagens nivå. Konkrete beløp kan best settes av Sentralstyret fra år til år.

Uttak

Uttak til EM og VM for ungdom skaper alltid debatt og til dels også konflikter i sjakk-Norge. I de senere årene har uttakene vært basert på kriterier som på den ene side er relativt strenge (skal bare legge vekt på NM-er og rating) og på den andre side gir rom for en del skjønn, kanskje ikke alltid følges fullt ut, og som skaper konflikt.

Utvalget mener dette kan løses på to forskjellige måter:

1. Overgang til ratinggrenser og ubegrenset antall spillere
2. Beholde dagens system, men gi tydeligere kriterier

1. Overgang til ratinggrenser og ubegrenset antall spillere

Siden EM og VM er åpne turneringer bør det imidlertid være nødvendig å ta ut et bestemt antall spillere. Utvalget mener at vi bør ta ut alle som holder et visst sportslig nivå. Dette sportslige nivået kan gjerne defineres som en ratinggrense. Denne grensen kan settes utfra hvilket nivå som typisk kreves for å hevde seg rundt midten av klassen, kanskje noe under medianverdien.

Forslag basert på 2023 og 2024 EM og VM¹:

Klasse	Median EM 2023	Median VM 2023	Median EM 2024	Median VM 2024	Foreslått grense	Antall kvalifiserte mai 2024	Antall kvalifiserte mars 2026
Jenter 12	1606	Ikke akt.	1607	Ikke akt.	1500	3	5 (+ 1 yngre)
Jenter 14	1768	1757	1760	1756	1600	4	3 (+ 1 yngre)
Jenter 16	1874	1821	1854	1809	1700	2	2 (+ 2 yngre)
Jenter 18	1901	1888	1902	1871	1800	2	2 (+ 2 yngre)
Jenter 20 (junior)	Ikke EM	1902 (2002 i 2022)	Ikke EM	1872	1850	0 (2 yngre)	1 (+ 3 yngre)
Åpen 12	1838	Ikke akt.	1852	Ikke akt.	1800	3	3 (+ 1 yngre og 1 jente)
Åpen 14	1941	1955	1943	1840	1900	6 (+1 jente)	8 (+ 2 yngre)
Åpen 16	2060	2104	2116	2070	2050	8	7 (+ 3 yngre)
Åpen 18	2216	2186	2185	2174	2150	7	9 (+4 yngre)

¹ Alle ratingtall fra 2023 rekalkulert basert på FIDEs justeringer i mars 2024

Åpen 20 (junior)	Ikke EM	2080 (2349 i 2022)	Ikke EM	2153	2250	6 (+ 7 yngre)	6 (+7 yngre)
---------------------	---------	-----------------------	---------	------	------	---------------	--------------

For å unngå at noen ikke spiller fordi man er redd for å tape rating bør kravet være slik at det kan innfris på en av de siste 12 listene før uttaket. I tillegg bør det være et aktivitetskrav, både for å ikke ta ut passive spillere og fordi ratingen må baseres på en rimelig aktivitet for å være representativ. Et rimelig krav kan være 20 ratede partier siste 12 måneder.

I tillegg er det rimelig at norgesmesterne er kvalifisert, dvs. vinnerne av aldersbestemte klasser i Landsturneringen, NM for ungdom og NM for jenter. Dette vil høyne statusen til norgesmestertittelen og forhåpentligvis bidra til at flere spiller i «riktig» klasse.

Fordelen ved dette systemet er at det genererer en ny dynamikk blant ungdommene. I stedet for å konkurrere med andre om et begrenset antall plasser kan de konsentrere seg om å bli bedre sammen og reise sammen til internasjonale mesterskap. I tillegg er systemet forutsigbart og skaper lite diskusjon. I tabellen over er det lagt noe lavere krav i jenteklassene enn i åpne klasser, ut fra et mål at flere jenter skal delta.

Vi foreslår at verdien av friplasser (gratis kost og losji) fordeles på alle spillere som deltar i turneringen. Fordelen ved dette er at små sportslige forskjeller ikke får urimelig store økonomiske forskjeller. Det kan være relativt tilfeldig hvem som får en friplass.

Et alternativt system ville være at friplassene fylles opp etter en form for rangering, f.eks. rating. Fordelen med dette ville vært noe mer økonomisk forutsigbarhet og at man gir mer insentiv til å fylle opp friplassene, dvs. at Norge deltar med minst en spiller i alle turneringer. Dette alternativet støttes av OSS i deres høringsinnspill.

I tillegg til EM og VM for ungdom og junior, der Norge tradisjonelt deltar, arrangerer FIDE og ECU en rekke internasjonale mesterskap for ungdom, både i langsjakk, hurtigsjakk og lynsjakk, individuelt og for lag. Utvalget foreslår at de samme retningslinjene gjelder så langt de passer og at uttak gjøres etter søknad til Sentralstyret eller den Sentralstyret delegerer ansvar til.

2. Beholde dagens system, men gi tydeligere kriterier

Utfordringene med dagens system kan imidlertid også løses gjennom en videreutvikling av klarere kriterier og mer forutsigbarhet, ikke ved å gå over til en helt ny modell. Videre kan dagens tilbud for de som blir tatt ut bør utvides.

Norge tradisjonelt har hatt et uttaksbasert system. Dagens uttaksordning har en viktig egenverdi. Det å bli tatt ut til å representere Norge i EM og VM har en viktig sportslig verdi. Uttaket fungerer som en form anerkjennelse av spillernes prestasjoner og utvikling. Dette bidrar til å skape motivasjon og ambisjoner hos unge spillere. Uttaket skaper mye engasjement i hele sjakkmiljøet. Klubber er stolte når spillere blir tatt ut, og det deles ofte både artikler og innlegg på Facebook. For mange er dette også en bekreftelse på at treningsarbeidet i klubben gir resultater. Dersom deltakelse i praksis åpnes for alle som oppfyller en gitt ratinggrense, kan denne egenverdien svekkes. Representasjon mister noe av sin betydning dersom det i realiteten ikke lenger dreier seg om «uttak», og skillet mellom å være deltaker og å være uttatt representant for Norge blir mindre tydelig.

Den nye modellen kan svekke betydningen av nasjonale mesterskap. I dag er NM en viktig turnering for å vise nivå og kvalifisere seg videre. Hvis rating blir det viktigste og bare norgesmestertittelen får betydning, kan motivasjonen for å prestere eller delta i NM bli mindre, noe som på sikt kan svekke både turneringene og konkurransen nasjonalt.

Et begrenset uttak gir også bedre muligheter til å arbeide målrettet med spillerutvikling. Uttaket bør skjer relativt kort tid etter NM for jenter og kvinner. Både EM og VM arrangeres normalt om sommeren/høsten, og det gir mulighet til å utvide tilbudet med å arrangere «landslagssamlinger» for de som er tatt ut, eller «treningskamper» mot de øvrige nordiske landene der forbundet stiller med trenere som kan bidra til å profesjonalisere dette ytterligere. Herunder f.eks. samarbeid med NTG eller TTG.

I dette forslaget vil utvalget foreslå å revidere dagens regelverk slik at det skaper mer forutsigbarhet. De fleste klagenes som styret har behandlet, har kommet som en konsekvens av et regelverk der premissene har vært uklare. Det pågår et arbeid med å gjøre uttaksprosessen mer forutsigbar og delvis automatisert. Dette er et viktig steg i riktig retning. Samtidig er det behov for å få bedre oversikt over praksis som i dag ikke er nedskrevet. Slike vurderinger og rutiner bør i større grad formaliseres og tas inn i regelverket, slik at man får en tydeligere og mer helhetlig ramme for uttakene. Det vises bl.a. til at Norgesmestere i praksis blir tatt ut, selv om det ikke er nedskrevet i regelverket. Dette vil bidra til økt forutsigbarhet og gjøre det enklere for spillerne å forstå hva som kreves.

Et flertall av høringsuttalelsene støtter det første forslaget. Rustad Sjakk har imidlertid en god drøfting av ulemper ved dette forslaget knyttet til ratingfokus og mulig manglende uttak

av jenter. Horten SK har det motsatte synet på uttak i forhold til kjønn og argumenterer for å ta ut flere gutter siden de antagelig har bedre sportslige muligheter.

Vi har justert forslaget noe i tråd med innspillene fra Rustad:

- Ratinggrensen baseres på høyeste oppnådde rating siste 12 måneder (var opprinnelig 6) for å unngå at noen er redd for å tape en EM/VM-plass. Oppnådd ratingkrav mellom to lister aksepteres (som for FIDE-titler), men spilleren må selv søke om dette.
- Dersom ikke tre spillere er kvalifisert i en klasse tas det ut spillere basert på siste ratingtall slik at minst tre spillere får mulighet til å delta.

I det vedlagte forslaget til nytt uttaksreglement for alternativ 1 er det også tatt hensyn til klasseinndelinger i NM for ungdom, NM for jenter og kvinner og Landsturneringen som foreslått over. Vi har også tatt hensyn til at FIDE fremover ser ut til å ønske å avholde VM for ungdom (U14-18) i perioden juni-august ved at EM og VM for ungdom heretter får separate uttak.

I utvalget har følgende medlemmer støttet alternativ 1: Lindstad, Nordahl, Trygstad og Valaker

Alternativ 2 støttes av utvalgsmedlemmet Nguyen

Flertallet i utvalget foreslår et innføres ratinggrenser for alle klasser i EM og VM for ungdom og juniorer der NSF deltar fast. Spillere som har vært over denne ratinggrensen siste 12 måneder før uttaket skal anses som sportslig kvalifisert og uttas av NSF. I tillegg skal regjerende norgesmestere uttas. Det kan fastsettes tilleggsbetingelser i form av aktivitetskrav, FIDE-nasjonalitet og medlemskap.

Mindretallet i utvalget ønsker ikke noe vedtak på dette punktet.

Liveoverføringer av barnesjakk

Et generelt tema som angår alle NM for barn og ungdom er liveoverførte partier. Dette gir slekt og venner som ikke er til stede bedre muligheter til å følge med. De som er til stede kan også lettere følge med utenfor spillelokalet dersom det ikke gis adgang for tilskuere.

Imidlertid føler en del barn at presset blir større når partiene live-overføres. NM er allerede stressende for mange, så denne bekymringen må ikke undervurderes. Stresset øker ytterligere ved live-kommentering av partier som vi har sett ved enkelte anledninger.

Liveoverføringene har også et par andre ulemper. Det gir større fare for juks og uaktsom innflytelse fra tilskuere noe som krever strengere fair play-tiltak. Det er også en liten ulempe for våre spillere i internasjonale turneringer at partier ligger tilgjengelig på nett.

Vi mener derfor at det bør sette en aldersgrense for live-overføringer av barnesjakk.

Ulempen ved at tilskuere ikke får oppdateringer kan kompenseres ved at det innføres et trener-/leder-merke som gir adgang til spillelokale. Det har fungert utmerket i de to siste NM for barne- og ungdomslag.

Det har vært få innspill om live-overføringer i høringsrunden. Vi noterer oss at Rustad støtter utvalgets innstilling, mens Johnny Nilsen foreslår en mellomløsning der livesendingen kan slås av i Clono. Dette vil imidlertid ikke være en løsning på sensorbrett.

Kristiansund SK argumenterer kraftig for bruk av live-brett. De mener spillerne synes det er tøft. Det er vanskelig å motsi det, men utvalget mener at et mindretall som ikke ønsker live-overføring her må beskyttes, selv om et flertall synes det er tøft. Videre argumenterer Kristiansund med at det finnes et utall partier på nett av alle spillere og at det er lettere å finne partier nå enn for noen få år siden. Utvalgsmedlem Helge Nordahl har hjulpet spillere i mange EM og VM de siste årene og bevitner at Kristiansund tar feil. Utviklingen går i retning av at spillerne beskytter partiene sine. I store deler av Norge er det også svært uvanlig at «partier overføres på nett i NGP-turneringer, seriesjakk, BGP-turneringer og lokale klubbturneringer», slik Kristiansund skriver.

Etter høringsrunden har det vært arrangert nordisk mesterskap for jenter i Vestby. Vi merker oss at mange av deltakerne sa nei til live-overføring via Clono. Dette gjaldt både norske spillere og spillere fra de andre nordiske landene. I Vestby ble det siste dagen innført sensorbrett i eldste klasse. Dette gjorde at det ble live-overføring, men det gjorde neppe spillerne mer fornøyd. Utvalget mener dette er et sterkt signal om at live-overføringer bør begrenses.

I lys av den siste utviklingen mener utvalget at live-sendinger for barn bør strammes inn enda mer enn vi opprinnelig foreslo. Vi foreslår at det tas inn i turneringsreglementet at partier i grupper med aldersgrense 16 år og lavere ikke skal sendes live. Alle spillere under 18 år bør ha rett til å nekte livesending av sine partier når de melder seg på en turnering, uavhengig av hvilken gruppe de spiller i. Ved spesielle tilfeller (f.eks. internasjonale mesterskap der livesending er påkrevd eller nasjonale eliteturneringer) kan imidlertid arrangøren bestemme at samtlige partier overføres live.

Forslag til vedtak:

Komiteens flertall (Lindstad, Nguyen, Nordahl, Trygstad) foreslår at det innføres en ny paragraf 14 i NSF's turneringsreglement:

Liveoverføring av partier skal ikke tillates i klasser der aldersgrensen er 16 år eller lavere. Alle spillere under 18 år bør ha rett til å reservere seg mot liveoverføring av partier dersom spilleren opplyser om reservasjon ved påmelding.

Komiteens mindretall (Valaker) foreslår at det innføres en ny paragraf 14 i NSF's turneringsreglement:

Liveoverføring av partier skal ikke tillates i klasser der aldersgrensen er 13 år eller lavere.

Andre forslag

I høringsrunden er det kommet inn en rekke andre forslag og innspill som komiteen har vurdert. En kort oversikt er som følger:

- Rustad Sjakk mener kostnadsnivået i barnesjakk er for høyt og foreslår bl.a. at arrangører av mesterskap tilbyr billig overnatting på skoler. Utvalget slutter seg til intensjonen i forslaget. Vår mest erfarne arrangør, Ole Valaker, forteller imidlertid at det er svært vanskelig å få låne skoler i Bergen og at interessen har vært liten ved tidligere forsøk. Våre erfaringer fra Oslo og Bærum er at skoleovernatting også her er problematisk. Utvalget mener derfor at det er vanskelig å vedta gode ordninger, men oversender forslaget til Sentralstyret som innspill til videre arbeid.
- Rustad Sjakk foreslår at NM for Ungdom skifter navn til NM for Barn og Ungdom. Utvalget har valgt å ikke gå videre med dette forslag, siden dagens navn er kortere og enklere og treffer godt nok for formålet.
- Rustad Sjakk foreslår å fjerne ordningen med mix-lag i NM for barne- og ungdomslag og NM for skolelag. Utvalget mener at de siste årene har det vært et marginalt problem at mix-lag har blandet seg i toppen i disse turneringene. I NM for barne- og ungdomslag kan også mix-lag unngås enkelt ved spilleroverganger. Vi er enig i Rustads argumenter, men mener dagens reglement er egnet til å unngå negative effekter. Sentralstyret bør vurdere reglementsendringer dersom mix-lag skulle bli mer dominerende enn i dag.
- Rustad Sjakk mener notering for hånd er foretrukket fremfor Clono for yngre årsgupper. Utvalget har ikke tatt stilling til dette, men bemerker at vårt forslag om live-sendinger kan få en effekt i den retningen Rustad ønsker.
- OSS ber om at NM for barne- og ungdomslag ikke kolliderer med NTG's skoleturer. Utvalget finner det vanskelig å forby NTG å arrangere turer på bestemte tidspunkter, men oppfordrer NTG om mulig å unngå skoleturer som kolliderer med NSF's offisielle mesterskap for aldersgruppen 16-19 år.
- OSS foreslår å endre navn på klassen under 11 år i NM for barne- og ungdomslag fra mikroputt til miniputt. Dette er tatt inn i vårt foreslåtte reglement.

- Horten SK foreslår at NM for Ungdom kan begynne tidligere fredag ettermiddag. Utvalgets erfaring er at det er vanskelig å få tidligere adgang til lokaler. Vi har derfor ikke gått videre med dette forslaget.
- Horten SK foreslår å endre betenkningstiden i U26 til 5 runder med 90+30. Utvalget utelukker ikke at noen U26-spillere vil foretrekke denne tiden. Vi tror imidlertid ikke det vil ha stor betydning for deltakelsen og samtidig skape en del kompleksitet for arrangør i forhold til egne lokaler for U26. Vi har valgt å ikke gå videre med forslaget i reglementsform, men overlater til årets arrangør Hell SK å vurdere om det er verdt å prøve som en forsøksordning.
- Horten SK ønsker å øke deltakelsen i åpne klasser i EM og VM for ungdom og EM og VM i lyn- og hurtigsjakk for ungdom. Utvalgets flertallsforslag (1c) støtter i noen grad dette, men går antagelig ikke så langt som Horten SK ønsker. Vi ønsker å opprettholde en viss balanse mellom deltakerantall i åpne klasser og jenteklasser.
- OSS og Kristiansand SK kritiserer manglende samsvar mellom kriterier og praksis når det gjelder uttak. Utvalgets flertallsforslag (1c) vil langt på vei løse dette. For øvrig oversender vi synspunktet til Sentralstyret.
- Jon Fredrik Åsvang ønsker at NSF innfører flere NM i alternative sjakkformer. Utvalget oversender dette forslaget til Sentralstyret da det ligger utenfor vårt mandat.
- Jan Helge Østensen ønsker flere prinsipper for NM-strukturen i Norges Sjakkforbund. Utvalget har i noen grad prøvd å etterleve dette, men erkjenner at det er lettere sagt enn gjort.
- Otto Milvang påpeker at det ikke er samsvar mellom hvordan NSF's turneringsreglement definerer aldersbestemte klasser og hvilke klasser som brukes i forskjellige turneringsreglementer. Vi foreslår å løse dette ved å fjerne aldersbestemmelsene i NSF's turneringsreglement og la disse være definert i de enkelte turneringsreglement. De siste årenes erfaring har vært at Sentralstyret ikke har latt turneringsreglementet være styrende for reglementet for de enkelte turneringene. Dette har vært en praksis som har blitt godkjent av Reglementsutvalget, i deler av perioden ledet av Otto Milvang.
- Otto Milvang foreslår å vurdere to-årsklassene 8 år, 10 år, 12 år osv. Dette var Helge Nordahls opprinnelige forslag for Landsturneringen. Utvalget har imidlertid konkludert med at fordelene vil være for små til å forsvare denne endringen. Fordelen for uttak er delvis forsvunnet fordi FIDE ser ut til å legge VM for ungdom til juni/juli og Landsturneringen derfor ikke kan brukes til uttak for VM samme år.

Konklusjon

NM-utvalget har i sitt arbeid vurdert et stort antall større eller mindre endringer i NSF's tilbud til barn og ungdom. Vi har lagt bort noen av de største endringene siden vi mener at dagens system tross alt fungerer godt. Det vi foreslår er en lang rekke mindre endringer som har som mål å skape mer rettferdige turneringer og uttak og et bedre miljø for unge sjakkspillere.

Nye uttaksregler, begrensning av live-overføringer, egen klasse i Landsturneringen for aldersgruppen 14-16 år og egen klasse i NM for ungdom for 11-åringene vil etter vår mening bidra til å skape et bedre konkurransemiljø med mulighet for flere vinnere. Vi foreslår derfor at kongressen vedtar disse tiltakene.

Endringene i klasseinndelingen i NM for kvinner og jenter og NM for barne- og ungdomslag er rettet mot mer rettferdige turneringer. Det samme gjelder fjerning av noen særregler for yngste klasse i NM for ungdom og NM for barne- og ungdomslag. Det har vært et ønske i høringsrunden om at NM for barn skal skille seg fra lokale turneringer som KM og BGP. Vi mener et av de viktigste tiltakene for dette er å spille med fulle FIDE-regler. Det vil imidlertid stille krav til klubbene om at de bare sender spillere til NM som har tilstrekkelig erfaring fra lokale turneringer. Vi foreslår at disse tiltakene sendes videre til Sentralstyret for videre behandling.

Til slutt har vi foreslått en lang rekke reglementsendringer av mer begrenset betydning. Noen vil bety en forbedring av spilleforholdene, f.eks. endring av tidsskjemaer, mens andre er reglementsfasting av dagens praksis eller mer kosmetiske endringer i reglementer. Vi foreslår at disse endringsforslagene også sendes videre til Sentralstyret.

Vedlegg

NM-utvalget har utarbeidet følgende vedlegg:

- En komplett oversikt over våre endringsforslag
- Komplette forslag til nye reglementer
- Alle innkomne høringsforslag